

فصلنامه دانش انتظامی سمنان ، دوره چهاردهم ، شماره پنجاه و چهارم ، زمستان ۱۴۰۳

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۳/۰۹/۰۸

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۳/۰۹/۲۷

صفحات: ۵۵-۶۰

نگاهی به توسعه امنیت پایدار از طریق مشارکت های مردمی در استان سمنان

نویسنده:

سیدمهدی احمدی بالادهی^۱*

چکیده

امنیت از نیازهای و انگیزه های اساسی انسان به شمار می رود، مردم از ارکان مهم ایجاد امنیت در جامعه هستند و مشارکت مردم باعث انسجام اجتماعی و به تبع آن افزایش امنیت پایدار در جامعه خواهد شد. امنیت جایگاه ویژه ای در آرامش و افزایش کیفیت زندگی آدمی دارد. انسان در طول تاریخ همیشه سعی کرده که این نیاز اساسی خود را تامین کند. چراکه نحوه پاسخگویی به این نیاز تاثیر مستقیم در ارضای نیازهای دیگر او دارد. و این خود ضرورت بحث و پژوهش در مورد امنیت را پررنگ تر می کند هدف پژوهش حاضر، نگاهی به توسعه امنیت پایدار از طریق مشارکت های مردمی در استان سمنان می باشد. روش این پژوهش، از حیث هدف کاربردی و ماهیت روش پژوهش توصیفی است؛ و روش جمع آوری اطلاعات روش کتابخانه ای از طریق فیش برداری است. یافته ها و نتایج حاکی از آن است که امنیت پایداری که با مشارکت عموم مردم یک جامعه شکل گرفته باشد دارای پایداری و استحکام بسیار زیادتری می باشد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

کلمات کلیدی: توسعه امنیت پایدار، مشارکت مردمی ، استان سمنان.

۱ : دانش آموخته کارشناسی ارشد رشته مدیریت دولتی گرایش منابع انسانی و مدرس دانشگاه جامع علمی کاربردی

مقدمه

امنیت پایدار هم از ابتدائی ترین و قدیمی ترین انتظاراتی است که افراد جامعه در ذهن خود داشته و برای رسیدن به آن تلاش های عمده ای را انجام داده اند و این امنیت چه برای دولت مردان و چه برای مردم از طریق مشارکت اعضای هر جامعه می تواند عملی شود (عزیزالهی، فیضی، نقوی، ۱۳۹۶). امنیت از نیازهای و انگیزه های اساسی انسان به شمار می رود، به طوری که با زوال و آرامش خاطر انسان از بین می رود و تشویش، اضطراب و ناآرامی جای آن را می گیرد و مرتفع شدن بسیاری از نیازهای آدمی در گرو تأمین امنیت است (نوروزی و فولاد سپهر، ۱۳۸۸: ۱۳۰). مردم از ارکان مهم ایجاد امنیت در جامعه هستند و مشارکت مردم باعث انسجام اجتماعی و به تبع آن افزایش امنیت و احساس امنیت پایدار در جامعه خواهد شد. مشارکت و همکاری مردم در امور شهر باعث افزایش سطح امنیت پایدار شهر و احساس امنیت در بین شهروندان می شود (بای، موسی زاده، خداداد، ۱۳۹۵). در بین مسائل مختلف، امنیت جایگاه ویژه ای در آرامش و افزایش کیفیت زندگی آدمی دارد. انسان در طول تاریخ همیشه سعی کرده که این نیاز اساسی خود را تأمین کند. چراکه نحوه پاسخگویی به این نیاز تأثیر مستقیم در ارضای نیازهای دیگر او دارد و این خود ضرورت بحث و پژوهش در مورد امنیت را پررنگ تر می کند (موسوی، رحیمی، محمودآبادی، ۱۳۹۶: ۱). بنابراین امنیتی که با مشارکت کلیه مردم استان سمنان همراه باشد دارای دوام و پایداری بیشتری دارد. ضرورت مطالعه و پژوهش در خصوص رابطه بین مشارکت مردمی در توسعه امنیت پایدار بخصوص در مناطق کویری از این روست که این مناطق دارای ویژگی های خاصی بوده و به طور اساسی با مناطق داخلی دیگر کشور تفاوت های جزئی دارند؛ با این توصیف، پژوهش پیش رو بر آن است به این سوال پاسخ دهد که توسعه امنیت پایدار از طریق مشارکت های مردمی در استان سمنان چیست.

پیشینه پژوهش

با توجه به بررسی اسنادی صورت پذیرفته در ارتباط با موضوع تحقیق حاضر در مراکز تحقیقاتی نیروی انتظامی و سایر مراکز علمی، تحقیقات مشابه ای در زمینه نگاهی به توسعه امنیت پایدار از طریق مشارکت های مردمی در استان سمنان انجام، مواردی به شرح ذیل ارائه می گردد.

بیات، پیری (۱۳۹۹) در مقاله ایی تحت عنوان (محیط شناسی نقش مشارکت مردمی در امنیت عمومی کشور) به این نتیجه رسیده اند که جامعه ایران، به ویژه نهادها و دستگاه های امنیتی و سیاسی لازم است تا در راستای ارتقای مشارکت مردمی در امنیت عمومی به تلاش افزون تر خود جهت «فراهم کردن بسترهای قانونی تعامل و ارتباط با مردم»، «تأکید بر فرهنگ سازی و آموزش عمومی (مردم و

سازمان های متولی امنیت»، «تمرکز بر تغییر ساختارها و تمرکززدایی از قدرت و مسئولیت در نهادهای متولی امنیت»، «توجه به عنصر سرمایه اجتماعی و مهم ترین عنصر سازنده آن؛ یعنی «اعتماد عمومی» و «افزایش احساس مسئولیت اجتماعی» ادامه دهند.

عزیزالهی، فیضی، نقوی (۱۳۹۶) در مقاله ایی تحت عنوان (امنیت پایدار با مشارکت مردم و ناجا) به این نتیجه رسیده اند که امنیت اجتماعی هم از ابتدائی ترین و قدیمی ترین انتظاراتی است که افراد جامعه در ذهن خود داشته و برای رسیدن به آن تلاش های عمده ای را انجام داده اند و این امنیت چه برای دولت مردان و چه برای مردم از طریق مشارکت اعضای هرجامعه می تواند عملی شود.

موسوی، رحیمی، محمودآبادی (۱۳۹۶) در مقاله ایی تحت عنوان (تبیین نقش مشارکت مردمی در تحقق امنیت پایدار: مطالعه موردی مناطق مرزی استان کردستان) به این نتیجه رسیده اند که مولفه اعتماد به عنوان تاثیرگذارترین عمل در تحقق امنیت منطقه هست

بای، موسی زاده، خداداد (۱۳۹۵) در مقاله ایی تحت عنوان (نقش مشارکت مردمی در تحقق امنیت پایدار شهرهای مرزی مطالعه موردی: شهر زاهدان) به این نتیجه رسیده اند که رابطه معنادار بین مولفه های مشارکت مردمی و پایگاه اجتماعی اقتصادی خانوار با - امنیت شهری وجود دارد

قاسمی و همکاران (۱۳۹۲) در مقاله ایی تحت عنوان (نقش مشارکت محلی در ارتقا امنیت اجتماعی از دیدگاه مردم کرمانشاه) به این نتیجه رسیده اند که مردم فعالیت های مشارکت جویانه خود را در تأمین امنیت محلات، ۶۰٪ موارد تأثیرگذار دانستند

منظمی تبار (۱۳۸۵) در مقاله ایی تحت عنوان (نقش مشارکت مردمی در تقویت امنیت اجتماعی) به این نتیجه رسیده اند که مشارکت اجتماعی مردم با پلیس در امور امنیتی دارای کارکردهای آشکار و پنهان فراوانی است که از جمله آن می توان به مواردی همچون افزایش نظم و انسجام اجتماعی، افزایش تعهد و اعتماد اجتماعی، قبول مسوولیت، افزایش امنیت، افزایش مقبولیت اجتماعی پلیس و برقراری روابط عاطفی میان پلیس و مردم اشاره کرد.

مبانی نظری

مشارکت

مشارکت به یقین اصطلاح تازه ای نیست، بلکه از سال های دهه ۱۹۶۰ و شاید زودتر از آن جزئی از فرهنگ واهه هوای بالندگی به شمار می رود. مشارکت به معنی درگیر شدن بسیار نزدیک مردم

در فراگردهای اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی موثر بر زندگی آنان است. مشارکت به معنی بکارگرفتن منابع شخصی و افراد در جهت پیشبرد یک هدف واحد هست (موسوی، رحیمی، محمودآبادی، ۱۳۹۶: ۴).

امنیت پایدار

امنیت پایدار در فرهنگ ها و کشورهای گوناگون تعاریفی متفاوت دارد و برداشت هایی مختلف از آن شده است. برخی امنیت پایدار را ترکیبی از وجود امنیت ملی و امنیت انسانی دانسته اند؛ برخی توسعه اقتصادی جهان را امنیت پایدار تلقی می کنند و عدهای نیز رفاه بیشتر، حفاظت از غیرنظامیان و توسعه در سطح بین الملل را امنیت پایدار می دانند. در ایران هم برخی امنیت پایدار را در مقابل امنیت شکننده قرار می دهند و معتقدند امنیتی پایدار است که از سوی نهادهای اجتماعی و سیاسی تولید شود و نیروی انتظامی فقط حافظ آن باشد و برخی امنیت پایدار را امنیت عمومی دانسته اند (شایگان، ۱۳۹۱: ۶۳). جرج کنان امنیت پایدار را امنیت ملی به علاوه امنیت انسانی می داند و معتقد است که برای استقرار امنیت پایدار نه تنها باید به امنیت دولت های ملی تمرکز کرد و حفظ تمامیت ارضی، استقلال و امنیت داخل آن را مد نظر قرار داد، بلکه باید به امنیت انسانی هم توجه کرد که امنیت افراد و اعضای جامعه است.

روش شناسی پژوهش

این پژوهش، از حیث روش پژوهش، توصیفی- تحلیلی است؛ و در خصوص جمع آوری اطلاعات مربوط به ادبیات و پیشینه‌ی تحقیق از روش کتابخانه‌ای و اسنادی (شامل کتاب‌های دانشگاهی، پایان‌نامه‌ها، مقالات و پایگاه‌های اطلاعاتی) استفاده شده است. این پژوهش به نگاهی به توسعه امنیت پایدار از طریق مشارکت های مردمی در استان سمنان می پردازد.

محدوده جغرافیایی مورد مطالعه

استان سمنان یکی از پهناورترین استان‌های کشور ایران است. شهر سمنان، مرکز و پرجمعیت‌ترین شهر این استان است. مساحت این استان برابر با ۹۷,۴۹۱ کیلومتر مربع است. که ۵,۹ درصد مساحت کل کشور را شامل می‌شود و از نظر مساحت، هفتمین استان ایران محسوب می‌شود. این استان از جانب شمال به استان‌های خراسان شمالی، گلستان و مازندران، از جنوب به استان‌های خراسان جنوبی و اصفهان، از شرق به استان خراسان رضوی و از غرب به استان‌های تهران و قم محدود است. جمعیت این استان در سال ۱۳۹۵ بالغ بر ۷۰۲/۳۶۰ نفر بوده است.

بحث و نتیجه گیری

امنیت از مهم ترین اهداف، منابع و ارزش های اصولی پایدار جامعه است. بدون شک تولید امنیت در هر جامعه ای تنها به وسیله کارکنان انتظامی و نهادهای امنیتی مهیا نخواهد شد و نقش مردم و دستگاه های دولتی در این راستا بسیار مهم و چشمگیر خواهد بود. هدف کلی این پژوهش، نگاهی به توسعه امنیت پایدار از طریق مشارکت های مردمی در استان سمنان می باشد. یافته ها و نتایج حاکی از آن است که امنیت پایداری که با مشارکت تک تک افراد جامعه شکل گرفته باشد دارای استحکام و پایداری بسیار زیادی است. یعنی امنیتی که با مشارکت کلیه مردم استان سمنان همراه باشد دارای دوام و پایداری بیشتری دارد. عبارتی هرچقدر مردم با هم مشارکت داشته باشند و به همدیگر اعتماد داشته باشند باعث ارتقای امنیت در نتیجه امنیت پایدارتری در مناطق مرزی برقرار می شود. با توجه به نتایج پژوهش، پیشنهادهای کاربردی بشرح ذیل ارائه می گردد:

سازمان های امنیتی باید سعی کنند زمینه را برای این که مردم احساس وظیفه شناسی بیشتری کنند و در حفظ منابع و امکانات عمومی کوشا تر باشند.

منابع

بای، عبدالرضا، موسی زاده، حسین، خداداد، مهدی (۱۳۹۵). نقش مشارکت مردمی در تحقق امنیت پایدار شهرهای مرزی مطالعه موردی: شهر زاهدان، نهمین کنگره انجمن ژئوپلیتیک ایران و اولین همایش انجمن جغرافیا و برنامه ریزی مناطق مرزی ایران.

بیات، بهرام، پیری، فردین (۱۳۹۹). محیط شناسی نقش مشارکت مردمی در امنیت عمومی کشور، پژوهش های حفاظتی، امنیتی، ۹ (۳۳)، ۸۹-۱۰۸.

شایگان، فریبا (۱۳۹۱). امنیت پایدار از دیدگاه مقام معظم رهبری، فصلنامه آفاق امنیت، ۵ (۱۴)، ۶۳-۸۴.
عزیزالهی، محمد، فیضی، فاضل، نقوی، غلامرضا (۱۳۹۶). امنیت پایدار با مشارکت مردم و ناجا، اولین کنفرانس بین المللی علوم اجتماعی، تربیتی علوم انسانی و روانشناسی

قاسمی، سید رامین و همکاران (۱۳۹۲). نقش مشارکت محلی در ارتقا امنیت اجتماعی از دیدگاه مردم کرمانشاه، مجله پژوهش سلامت، ۴ (۲)، ۴۵-۵۷.

موسوی، میرنجف، رحیمی، رحیم، محمودآبادی، علی اکبر (۱۳۹۶). تبیین نقش مشارکت مردمی در تحقق امنیت پایدار: مطالعه موردی مناطق مرزی استان کردستان، فصل نامه علوم و فنون مرزی، ۶ (۲۰)، ۲۳-۱.

منظمی تبار، جواد (۱۳۸۵) نقش مشارکت مردمی در تقویت امنیت اجتماعی، نشریه دانش انتظامی، ۸ (۱)، ۳۳-۹.

نوروزی، فیض ا... و فولادی سپهر، سارا (۱۳۸۸). بررسی امنیوت اجتماعی زنان ۲۹-۱۵ ساله تهران و عوامل اجتماعی موثر بر آن، فصل نامه راهبرد، ۱۸(۵۸)، ۱۵۹-۱۲۹.

